

Bruxelles, den 14.9.2016
COM(2016) 592 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**Om fremme af en retfærdig, effektiv og konkurrencedygtig europæisk
ophavsretsbaseeret økonomi i det digitale indre marked**

1. INDLEDNING

Kommissionens strategi for et digitalt indre marked¹, der blev vedtaget i maj 2015, identificerede digitalt indhold som en af de vigtigste drivkræfter bag væksten i den digitale økonomi. Den understregede behovet for handling, hvilket førte til øget adgang til onlineindhold for brugerne, herunder audiovisuelle medier, musik, bøger og andre sektorer, og til et marked og lovgivningsmæssige rammer, der fortsat er fremmede for kreativitet, bæredygtig finansiering af samme og kulturel mangfoldighed.

En målrettet modernisering af EU's regler om ophavsret blev som et centralt element i bestræbelserne på at nå strategiens målsætninger fastlagt i Kommissionens meddelelse "På vej mod en tidssvarende, mere europæisk ramme for ophavsret"² fra december 2015. I meddelelsen skitseredes målrettede aktioner og en langsigtet vision, der afspejlede behovet for at fremme det indre marked på dette område, for at ajourføre reglerne i overensstemmelse med den digitale virkelighed, for at sikre, at de kreative brancher i Europa forbliver konkurrencedygtige, og for at bibeholde en god balance mellem ophavsret og andre politiske mål såsom uddannelse, forskning, innovation og behovene for personer med handicap.

I forlængelse af forslaget til forordning om grænseoverskridende mobile onlineindholdstjenester³ fra december 2015, hvis formål er at gøre det muligt for EU-borgere at rejse med det digitale indhold, som de har købt eller abonneret på i hjemlandet, foreslår Kommissionen nu en række lovgivningsmæssige foranstaltninger med tre målsætninger: i) at sikre bredere onlineadgang til indhold i EU og nå ud til nye målgrupper, ii) at tilpasse visse undtagelser til det digitale og grænseoverskridende miljø og iii) at få skabt et velfungerende og retfærdigt marked for ophavsret. Kommissionen er desuden også ved at udarbejde foranstaltninger, som kan sikre et effektivt og afbalanceret håndhævelsessystem. Dette er især vigtigt i forbindelse med bekæmpelsen af krænkelse af ophavsretten i kommerciel målestok.

Som det understreges i meddelelsen fra december, kan EU's ophavsretsregler ikke betragtes isoleret fra den bredere vifte af politikker, herunder navnlig programmet Et Kreativt Europa⁴, der bidrager til den righoldige kulturelle produktion i Europa og påvirker miljøet for de kulturelle og kreative brancher, for innovation og for kulturel mangfoldighed.

EU er bl.a. hjemsted for nogle af de største forlag, en dynamisk musikbranche og en filmbranche, der høster anerkendelse over hele verden. Det har gjort EU til en førende industriel og kulturel aktør på verdensplan. Nogle af EU's kulturelle og kreative brancher står dog over for særlige konkurrencemæssige, iværksættermæssige og finansielle udfordringer. Europæiske filmproduktioner vil f.eks. have gavn af nye målgrupper i og uden for EU. Det vil have en positiv indvirkning på udviklingen af nye forretningsmodeller og nye indtægtskilder, hvis de vigtigste spørgsmål i relation til produktioners omfang, tilgængelighed og synlighed behandles.

Ud over at fremme den kulturelle og sproglige mangfoldighed, bidrage til at gøre de kulturelle og kreative sektorer mere professionelle og give bredere adgang til kulturelt og kreativt indhold har programmet Et Kreativt Europa til formål at imødegå nogle af disse

¹ Kommissionens meddelelse "En strategi for et digitalt indre marked i EU" af 6. maj 2015. COM(2015) 192 final.

² COM(2015) 626 final.

³ COM(2015) 627 final.

⁴ Programmets budget for perioden 2014-2020 beløber sig til 1,46 mia. EUR. Programmet Et Kreativt Europa omfatter et delprogram for kultur og et andet for medier samt en tværfaglig streng.

konkurrenceproblemer, herunder for så vidt angår adgang til finansiering gennem en ny garantifacilitet, der allerede er indført med et budget på 121 mio. EUR⁵.

Gennem en kombination af lovgivningsmæssige og ikke-lovgivningsmæssige foranstaltninger foreslår Kommissionen en ambitiøs dagsorden, der har til formål at hjælpe europæiske ophavsretsbrancher med at trives i det indre marked og europæiske ophavsmænd med at nå nye målgrupper, samtidig med at europæiske værker gøres bredt tilgængelige for EU-borgere, også på tværs af grænserne. Denne meddelelse fremlægger den seneste udvikling og status efter meddelelsen fra december.

2. Foranstaltninger til at sikre bredere adgang til indhold i hele EU

I sin meddelelse fra december bekendtgjorde Kommissionen, at man gradvis vil fjerne hindringerne for grænseoverskridende adgang til indhold og sikre større udbredelse af værker på tværs af EU, navnlig i lyset af at internetforbindelser og digitale teknologier er stadig mere udbredte. Målet er at øge tilgængeligheden af værker for borgere i hele EU, etablere nye distributionskanaler for ophavsmænd, fremme medlemsstaternes kulturer og sætte fokus på EU's fælles kulturarv.

I meddelelsen fra december blev der fastlagt målrettede aktioner med henblik på at lette den grænseoverskridende onlinedistribution af radio- og tv-programmer, udstedelsen af licenser til europæiske audiovisuelle værker på video on demand-platformer (VOD-platformer) og digitaliseringen og den bredere formidling af udgåede værker. Som det også blev bebudet i meddelelsen fra december, er en række foranstaltninger, der er iværksat som led i Media-programmet under Et Kreativt Europa⁶, som har støttet udvikling, fremme og distribution af europæiske værker i 25 år, også udarbejdet med sigte på bredere adgang til europæiske film i hele EU via kommercielle kanaler og i ikke-kommercielle sammenhænge. Disse foranstaltninger præsenteres nedenfor sammen med de nye forslag til lovgivning om ophavsret.

For det første er der et forslag til forordning⁷, der sigter mod at skabe gunstige betingelser for nye onlinemetoder til grænseoverskridende distribution af radio- og tv-programmer, som svarer til dem, der gælder for de mere traditionelle transmissioner via satellit og retransmissioner via kabel. De nye regler, der er inspireret af reglerne i satellit- og kabeldirektivet⁸, vil gøre det enklere og hurtigere at godkende de rettigheder, der kræves i forbindelse med visse onlinetjenester, som tilbydes af radio- og tv-selskaber (programmer, som radio- og tv-selskaberne transmitterer online samtidig med deres udsendelser og deres catch up-tjenester) og i forbindelse med retransmissionstjenester via f.eks. IPTV (tv eller radio via internetprotokolbaserede overvågningsnetværk). Formålet med disse regler er at fremme udviklingen på markedet og en større udbredelse af europæiske radio- og tv-produktioner, der er en vigtig kilde til information og underholdning for europæerne. Dette har igen til formål at give forbrugerne flere valgmuligheder og at fremme den kulturelle mangfoldighed.

Sideløbende hermed indføres der med forslaget til direktiv om ophavsret i det digitale indre marked⁹ en ny forhandlingsmekanisme, der vil gøre det lettere at indgå licensaftaler

⁵ Kommissionen ser også nærmere på andre finansieringskilder for sektoren, herunder egenkapitalfinansiering og crowdfunding.

⁶ Et delprogram under programmet Et Kreativt Europa.

⁷ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af regler for udøvelsen af ophavsret og beslægtede rettigheder, der finder anvendelse på visse onlinetransmissioner fra radio- og tv-foretagender og retransmissioner af radio- og tv-programmer (COM(2016) 594).

⁸ Direktiv 93/83/EØF.

⁹ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ophavsret i det digitale indre marked (COM(2016) 593).

med henblik på at gøre audiovisuelle værker tilgængelige på VOD-platforme. Det er en del af en bredere politisk indsats for at tage højde for de mange forskellige faktorer, der ligger bag den begrænsede tilgængelighed af europæiske audiovisuelle værker, navnlig film, på tværs af EU¹⁰. Europæiske film produceres typisk af små produktionsselskaber og distribueres i langt mindre omfang online i EU end amerikanske film¹¹. I områder, hvor der ikke er indgået nogen aftaler med lokale distributører, har EU-borgere ikke nogen mulighed for lovligt at få adgang til sådanne film. Problemer med licensudstedelse og de dermed forbundne juridiske og kontraktmæssige problemer vedrørende udnyttelsen af europæiske audiovisuelle værker på VOD-tjenester vil også blive behandlet i en struktureret dialog med interessenterne. Denne dialog vil blive fremmet af Kommissionen og vil jævnlige samle brancheaktører i hele værdikæden (producenter, ophavsmænd, salgsagenter, distributører, radio- og tv-selskaber, aggregatorer og VOD-platforme). Formålet med dialogen vil være at strømline licenspraksis og fremme brancheaftaler med henblik på at opnå bedre udnyttelse af og bredere adgang til europæiske værker. Kommissionen vil aflægge rapport om resultaterne af dialogen inden udgangen af 2018.

Kommissionen støtter også udviklingen af praktiske redskaber, der vil lette og effektivisere udstedelsen af licenser til udnyttelse af audiovisuelle værker i flere områder på tværs af EU. Disse omfatter udviklingen af licenshubs, dvs. onlineværktøjer, der gør det muligt at distribuere europæiske værker digitalt i lande, hvor de endnu ikke er blevet vist i biografen, eller hvor der ikke er nogen national distributør, og at oprette overvågede kataloger med audiovisuelle værker fra forskellige producenter, der kan tilbydes til udbydere af VOD-tjenester. En kilde til yderligere udfordringer er, at der ikke anvendes et universelt identifikationssystem i den audiovisuelle sektor. I stedet er der to standardidentifikatorer¹² på markedet, og da de ikke er interoperable, tøver man i sektoren fortsat med at anvende dem. Det betyder, at udstedelsen af licenser er en besværlig proces, der ikke uden videre kan automatiseres. De organisationer, der er ansvarlige for de to særskilte identifikatorer, samarbejder i øjeblikket med Kommissionen om at gøre deres databaser og identifikatorer fuldt interoperable¹³. Endelig vil Kommissionen også undersøge mulighederne for at motivere rettighedshaverne til at gøre værker, der modtager distributionsstøtte gennem Media-programmet under Et Kreativt Europa, tilgængelige i områder, hvor der ikke er indgået nogen distributionsaftale.

Der er også ved at blive indført foranstaltninger, som har til formål at afhjælpe manglen på synlighed og de sproglige barrierer, der står i vejen for brugernes adgang til europæiske værker. Undertekstning og eftersynkronisering er afgørende for den grænseoverskridende distribution af audiovisuelle værker¹⁴ og finansieres af både Media-programmet under Et Kreativt Europa og andre offentlige midler. Gennem igangværende

¹⁰ Europæiske film når i gennemsnit kun til 2,8 EU-medlemsstater sammenlignet med 6,8 EU-medlemsstater for amerikanske film. I biografene er forskellen mellem europæiske film (2,6) og amerikanske film (9,7) endnu større (Det Europæiske Audiovisuelle Observatorium, "How do films circulate on VOD services and in cinemas in the European Union?", maj 2016).

¹¹ 47 % af de europæiske film, der blev vist i europæiske biografier mellem 2005 og 2014, findes på mindst én VOD-tjeneste (5 046 film ud af 10 828), mens 87 % af de amerikanske film, der blev vist i europæiske biografier i samme periode, findes på mindst én VOD-tjeneste (2 404 film ud af 2 748) (Det Europæiske Audiovisuelle Observatorium, "How do films circulate on VOD services and in cinemas in the European Union?", maj 2016).

¹² ISAN (International Standard Audiovisual Number) og EIDR (Entertainment Identifier Registry).

¹³ Inden udgangen af 2016 vil Kommissionen også foreslå, at anvendelsen af en fælles standardidentifikator gøres til et krav for at modtage støtte via Media-programmet.

¹⁴ For nogle audiovisuelle værker kræver globale platforme et vist antal sprogversioner som minimum.

projekter inden for rammerne af Media-programmet under Et Kreativt Europa og et onlineværktøj til lagring, der skal gøre det nemt at få adgang til og at genanvende eksisterende undertekstning og eftersynkronisering foretaget af EU-operatører, og som vil blive lanceret inden udgangen af 2016, har Kommissionen til hensigt at øge effektiviteten af offentlig finansiering og anvendelsen af undertekstning og eftersynkronisering. Onlinesøgeværktøjer er også effektive portaler, der hjælper forbrugerne med at finde film lovligt på nettet. Den Europæiske Unions Kontor for Intellektuel Ejendomsret er i færd med at udvikle et søgeværktøj, der kan bruges på EU-plan, og en værktøjskasse til oprettelse af nationale søgeværktøjer, som vil være fuldt operationel i 2017, og som vil blive stillet gratis til rådighed for medlemsstaterne. Kommissionen vil også fremme anvendelsen af data og automatiserede værktøjer til at anbefale indhold, der appellerer til en bredere interesse og smag, med henblik på at udvikle og udvide målgrupperne for europæiske værker. Mere generelt er det at fremme tilgængeligheden af europæiske film en vigtig udfordring, og Kommissionen har igangværende drøftelser om emnet med EFADs (European Film Agency Directors) og filmbranchen. I betragtning af at de film, der produceres som koproduktioner, har potentiale til at blive vist i hele Europa og uden for Europas grænser¹⁵, vil Kommissionen i 2017 sammen med EFADs undersøge muligheden for at udvikle fælles strategier til fremme af europæiske koproduktioner. Alle disse foranstaltninger supplerer det nyligt vedtagne forslag om ændring af direktivet om audiovisuelle medietjenester¹⁶, der indfører en mere omfattende forpligtelse til at fremme europæiske værker i VOD-tjenester ved at sikre deres tilstedeværelse og synlighed.

Desuden arbejder Kommissionen på metoder til at undersøge alternative modeller for finansiering, produktion og distribution, der fra starten har det indre marked og de globale markeder som deres horisont. I denne forbindelse vil Kommissionen have særligt fokus på den europæiske animationssektor. Fortællekunsten er af særlig stor betydning i denne sektor, og værkerne har nemmere ved at krydse grænser. Animationsproducenter har en tendens til på samme tid at arbejde på forskellige projekter til film og tv og samarbejder undertiden med andre studier om særskilte projekter. Parallelt med den nuværende støtte fra Media-programmet under Et Kreativt Europa vil Kommissionen inden udgangen af dette år indlede en dialog med de største europæiske animationsstudier for at drøfte, hvordan sektoren kan vokse sig større. Denne dialog bør også identificere sektorens særlige behov på en række områder, lige fra at begrænse hjerneflugt til at hjælpe animationsfilm og animations-tv med at nå ud til endnu flere lande. Formålet med dialogen vil være at blive enige om en fælles handlingsplan for sektoren inden midten af 2017.

Endelig præsenterer forslaget til direktiv om ophavsret i det digitale indre marked¹⁷ løsninger, der har til formål at gøre det lettere for kulturarvsinstitutioner at udstede de licensrettigheder, der kræves i forbindelse med digitalisering og udbredelse af værker, som ikke længere er i handelen, men har stor kulturel værdi. Adgang til værker i ikke-kommercielle sammenhænge, f.eks. i uddannelsesinstitutioner, på offentlige biblioteker og lignende, er også vigtigt for fremme af kulturel mangfoldighed, uddannelse og

¹⁵ Ifølge en nylig rapport fra Det Europæiske Audiovisuelle Observatorium ("How do films circulate on VOD services and in cinemas in the European Union?", maj 2016) cirkulerer koproduktioner bedre end gennemsnitlige europæiske film. Europæiske film er i gennemsnit tilgængelige i 2,8 lande, mens europæiske koproduktioner er tilgængelige i 3,6 lande.

¹⁶ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2010/13/EU om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne om udbud af audiovisuelle medietjenester i betragtning af de ændrede markedsforhold (COM(2016) 287 final).

¹⁷ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ophavsret i det digitale indre marked (COM(2016) 593).

deltagelse i samfundet. Sådanne kanaler kan sammen med øget mediekendskab spille en central rolle med hensyn til at fremme og skabe et bæredygtigt publikum til europæiske værker. Sammen med EFADs og den audiovisuelle branche er Kommissionen desuden ved at undersøge mulighederne for i 2017 at skabe og støtte et katalog af europæiske film til undervisningsformål. Det vil være et nyttigt pilotprojekt, der vil kunne præsentere mangfoldigheden og kvaliteten af europæiske film for et ungt publikum.

3. FORANSTALTNINGER TIL AT TILPASSE UNDTAGELSER TIL DET DIGITALE OG GRÆNSEOVERSKRIDENDE MILJØ

Undtagelser fra ophavsretten giver ret til at anvende beskyttede værker til særlige formål og på særlige betingelser uden tilladelse fra rettighedshaverne. De imødekommer politiske målsætninger på EU-plan og spiller en vigtig rolle inden for de bredere rammer af ophavsretten. På nuværende tidspunkt er de fleste undtagelser i EU-retten dog valgfri og har ikke grænseoverskridende virkning. Nogle af dem skal desuden revurderes i lyset af de aktuelle teknologiske realiteter med det formål at øge harmoniseringen, hvor det måtte være nødvendigt, uden at påvirke velfungerende systemer på nationalt plan.

De lovgivningsforanstaltninger, der foreslås i dag, bringer EU's ramme for undtagelser ajour med digitale anvendelser på visse centrale områder som uddannelse, forskning og adgang til viden og har især fokus på grænseoverskridende anvendelser, således at de bidrager til at udbygge det indre marked yderligere. Forslaget til direktiv om ophavsret i det digitale indre marked¹⁸ indfører nye obligatoriske undtagelser inden for uddannelse, forskning og bevarelse af kulturarv.

En ny undtagelse om illustration i forbindelse med undervisning vil give fuld retssikkerhed vedrørende anvendelsen af beskyttet indhold i digitale og internetbaserede undervisningsaktiviteter, herunder på tværs af grænserne. Det vil gavne nye undervisningsformer, herunder fjernundervisning, samt studerendes og læreres mobilitet på tværs af EU.

Med forslaget introduceres desuden en ny obligatorisk undtagelse vedrørende tekst- og dataudvinding, der foretages med henblik på videnskabelig forskning. Undtagelsen vil tillade forskningsorganisationer at bruge teknologier til tekst- og dataudvinding med fuld retssikkerhed. En obligatorisk undtagelse på dette område vil forhindre, at man i forskellige medlemsstater følger forskellige fremgangsmåder på et område såsom forskning, hvor omfattende grænseoverskridende samarbejde og tværfagligt samarbejde bliver mere og mere hyppigt. Det vil støtte videnskabelig udvikling og innovation i EU.

Det foreslåede direktiv omfatter også en ny obligatorisk undtagelse vedrørende kulturarvsinstitutioners digitale bevarelse, der tager hensyn til de behov, der gælder for indhold i digital form, og til anvendelsen af digital teknologi til bevarelse. Undtagelsen afspejler brugen af digitalisering som bevarelesteknik, men også det øgede antal værker i kulturarvsinstitutionernes samlinger, der er "født digitale". Øget bevarelse vil gavne kulturarvens overlevelse og give borgerne mere tid til at gøre sig bekendt med den.

Sideløbende hermed vedtages der i dag to lovgivningsforslag¹⁹ med henblik på gennemførelse i EU-lovgivningen af Marrakeshtraktaten²⁰, der forpligter parterne til at

¹⁸ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ophavsret i det digitale indre marked (COM(2016) 593).

¹⁹ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om visse tilladte anvendelser af værker og andet materiale, der er beskyttet af ophavsret og beslægtede rettigheder til gavn for personer, der er blinde, svagsynede eller på anden måde læsehandicappede, og om ændring af direktiv 2001/29/EF om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (COM(2016) 596) og forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om udveksling på tværs af grænserne mellem Unionen og tredjelande af værker og andet materiale, der er beskyttet af ophavsret og beslægtede rettigheder til gavn for personer, der er blinde, svagsynede eller på anden måde læsehandicappede (COM(2016) 595).

²⁰ Marrakeshtraktaten om fremme af adgang til offentliggjorte værker for personer, der er blinde, synshæmmede eller på anden måde læsehandicappede, undertegnet på EU's vegne den 30. april 2014.

indføre undtagelser, som gør det lettere for personer med læsehandicap at få adgang til bøger og andet trykt materiale i formater, der er tilgængelige for dem. Forslaget til direktiv vil fastsætte en obligatorisk undtagelse og sikre, at den fungerer i forbindelse med fremstillingen og udvekslingen af sådanne eksemplarer i tilgængeligt format i det indre marked. Forslaget til forordning vil tillade den grænseoverskridende udveksling af sådanne eksemplarer mellem EU og de tredjelande, der er parter i traktaten.

Kommissionen vil fortsat vurdere en række andre spørgsmål vedrørende undtagelser, der er identificeret i meddelelsen fra december. Det kan vise sig nødvendigt at tage nogle af disse spørgsmål op til fornyet overvejelse på et senere tidspunkt, afhængigt af udfaldet af sager, der i øjeblikket verserer ved EU-Domstolen. Dette omfatter den undtagelse, der bemyndiger biblioteker og andre institutioner til at tillade, at værker i forbindelse med forskning og selvstudium læses på skærmen i deres lokaler²¹.

Som opfølgning på analysen af resultaterne af den offentlige høring om "panoramaundtagelsen"²², der gør det muligt for personer at tage og uploade billeder af værker såsom bygninger eller skulpturer, der befinder sig i det offentlige rum, bekræfter Kommissionen relevansen af denne undtagelse. I henhold til EU-lovgivningen har medlemsstaterne et stort råderum til at fastsætte sådanne undtagelser. Næsten alle medlemsstaterne har en panoramaundtagelse i deres nationale lovgivning. Medlemsstater, der ikke tidligere havde gjort det, har for nylig indført denne undtagelse i deres lovgivning eller er i færd med at diskutere udkast til foranstaltninger med henblik på dette. Kommissionen vil fortsat overvåge denne udvikling og anbefaler på det kraftigste, at alle medlemsstater gennemfører denne undtagelse.

4. Foranstaltninger til at opnå et velfungerende marked for ophavsret

I de seneste år er internettet blevet det vigtigste marked for adgang til og distribution af ophavsretligt beskyttet indhold. Onlinetjenester udgør nu en vigtig indtægtskilde for værker og andet beskyttet indhold, og de forventes at få stadig større betydning. Der er imidlertid voksende bekymring for, om den værdi, der skabes af nogle af de nye former for distribution af onlineindhold langs værdikæden, bliver retfærdigt fordelt. Rettighedshaverne rapporterer om problemer, som de støder på, når de forsøger at give tilladelse til og at modtage en rimelig godtgørelse for anvendelsen af deres indhold online. Denne situation kan også stille tjenesteudbydere, der beskæftiger sig med tilsvarende distributionsformer, i en ugunstig position. I tilknytning hertil, men også med betydning for offlineformer for udnyttelse, er spørgsmålet om en rimelig godtgørelse til ophavsmænd og udøvende kunstnere samt om forskellen i forhandlingsstyrke, når de licenserer eller overdrager deres rettigheder.

Disse problemer undergraver målet om, at det digitale indre marked skal give alle parter et rimeligt investeringsafkast. Disse spørgsmål er af vital betydning for de kulturelle og kreative sektorer, herunder forlagsvirksomhed, billeder, musik og audiovisuelle medier. I forlængelse af meddelelsen fra december blev behovet for at behandle spørgsmålene bekræftet i meddelelsen om onlineplatforme af maj 2016²³.

²¹ Sag C-174/15. Vereniging Openbare Bibliotheken mod Stichting Leenrecht.

²² Se <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/public-consultation-role-publishers-copyright-value-chain-and-panorama-exception>.

²³ Meddelelse om onlineplatforme og det digitale indre marked: muligheder og udfordringer for Europa, COM(2016) 288 final.

Forslaget til direktiv om ophavsret i det digitale indre marked²⁴ vil give presseforlag retssikkerhed og sætte dem i en bedre forhandlingsposition, for så vidt angår deres kontraktlige relationer med onlinetjenester, der anvender og giver adgang til deres indhold. Dette vil ske ved at fastsætte en ny beslægtet rettighed, der anerkender den centrale rolle, som presseforlag spiller i forbindelse med investering i og samlet bidrag til tilblivelsen af journalistisk indhold af høj kvalitet, og som vil give dem den beskyttelse, der vil gøre det muligt for dem at udnytte deres publikationer i det digitale miljø på effektiv vis. Forslaget vil også gøre det muligt for medlemsstaterne at have systemer, hvor forlagene (herunder bogforlag og videnskabelige forlag) kan have andel i eventuelle kompensationsordninger, som f.eks. dem, der er fastsat for privatkopiering og reprografi.

Forslaget vil også styrke rettighedshavernes muligheder for at forhandle om og blive godtgjort for onlineudnyttelsen af deres indhold ved onlinetjenester, der opbevarer og giver adgang til indhold, som uploades af deres brugere. I betragtning af den rolle, som disse tjenester spiller i forbindelse med kommunikationen af beskyttet indhold, vil forslaget anmode tjenesteudbydere, der opbevarer og giver adgang til et stort antal værker, om i samarbejde med rettighedshaverne at træffe passende og forholdsmæssige foranstaltninger, herunder på grundlag af teknologi til indholdsgenkendelse, for at sikre, at alle aftaler med rettighedshaverne fungerer efter hensigten. På dette område er aktivt samarbejde mellem interessenterne også vigtigt. Forbrugerne vil fortsat både kunne uploade deres indhold og have adgang til masser af andet indhold i et mere retfærdigt og retssikkert miljø.

Endelig vil ophavsmænd og udøvende kunstnere have fordel af større gennemsigtighed vedrørende udnyttelsen af deres værker og fremførelser, og kapaciteten til at sikre, at de modtager passende godtgørelse, forbedres. Det bør føre til mere velfungerende rammer for alle aktører som følge af juridisk klarhed for dem, der erhverver rettighederne, og større tillid for ophavsmænd og udøvende kunstnere, også i onlinemiljøet. En effektiv gennemførelse af disse foranstaltninger vil kræve, at medlemsstaterne indleder sektorspecifikke drøftelser for i praksis at definere de passende gennemsigtighedskrav for hver type indhold og branche. Kommissionen vil følge dette arbejde nøje på medlemsstatsplan for at sikre, at resultaterne er effektive og sammenhængende. Kommissionen vil også fortsat samarbejde med alle interesserede parter fra de kulturelle og kreative sektorer for, via generelle eller sektorspecifikke dialoger, at drøfte udviklingen på dette område og behovet for yderligere tiltag.

Samlet set vil disse foranstaltninger bidrage til et marked for ophavsret, der fungerer effektivt for alle parter, giver de rette incitamenter til at investere i og udbrede kreativt indhold i onlinemiljøet og fastholder vigtigheden af en fri og forskelligartet presse i EU.

5. Foranstaltninger til at skabe et effektivt og afbalanceret håndhævelsessystem

Krænkelser af ophavsretten i kommerciel målestok og krænkelser af ophavsretten, der snylter på andres arbejde og investeringer, er i dag en alvorlig trussel mod europæiske ophavsmænd, der forhindrer dem i at få en rimelig fortjeneste ud af deres nyskabelser, og som dermed i sidste ende virker hæmmende for kreativitet og innovation. Uden et effektivt og afbalanceret håndhævelsessystem er ophavsretten og andre intellektuelle ejendomsrettigheder ikke tilstrækkeligt beskyttet, og investeringer i kreativitet og innovation kvæles. Efter bekendtgørelsen i meddelelsen fra december er Kommissionen i færd med at foretage en evaluering af, hvordan det nuværende retsgrundlag for

²⁴ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ophavsret i det digitale indre marked (COM(2016) 593).

håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder overordnet fungerer, som led i et bredere initiativ, der har til formål at øge beskyttelsen af alle intellektuelle ejendomsrettigheder med fokus på krænkelse i kommerciel målestok.

Bidragene til en offentlig høring om evalueringen og moderniseringen af retsgrundlaget for håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder²⁵, der blev iværksat til støtte for evalueringen, bekræftede, at krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, herunder ophavsret, er et stort problem. Mere end tre fjerdedele af de adspurgte rettighedshavere og offentlige myndigheder bemærkede, at antallet af krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder er steget i løbet af de seneste 10 år. Mens flertallet af de adspurgte mente, at de gældende regler har bidraget effektivt til at beskytte intellektuelle ejendomsrettigheder og forhindre krænkelse af disse, er især mange rettighedshavere og formidlere af den opfattelse, at de foranstaltninger og retsmidler, der er fastsat i direktivet om håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder²⁶, ikke anvendes på en ensartet måde i alle medlemsstaterne. Det kan føre til forskellige beskyttelsesniveauer i medlemsstaterne og tyder på, at direktivet om håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder ikke helt har fjernet forskellene på nationalt plan, for så vidt angår midlerne til håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder. Mange af de adspurgte mente også, at der er behov for at tilpasse visse af disse foranstaltninger for at garantere retssikkerheden og øge deres effektivitet, som f.eks. udstedelse af midlertidige og retsbevarende foranstaltninger og påbud over for mellemliggende tjenesteudbydere eller beregning af passende erstatning. Den besværlige procedure for at opnå midlertidige og retsbevarende foranstaltninger eller påbud for de samme overtrædelser over for lignende adressater i mere end én jurisdiktion i EU er et andet spørgsmål, der navnlig rejses af rettighedshaverne.

Efter evalueringen vil Kommissionen foreslå alle de eventuelle ændringer af de lovgivningsmæssige rammer, der kan bidrage til at forbedre retsgrundlaget for håndhævelse af krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, herunder krænkelse af ophavsrettigheder, en præcisering af omfanget og anvendelsen af midlertidige og retsbevarende foranstaltninger og påbud samt reglerne for beregning og tildeling af erstatning. Kommissionen vil også undersøge mulighederne for at lette udstedelse af midlertidige og retsbevarende foranstaltninger eller påbud for de samme overtrædelser over for lignende adressater i mere end én jurisdiktion i EU.

Den hurtige udvikling på det digitale område og af digital teknologi kræver dog også, at de foranstaltninger, procedurer og retsmidler, der er fastsat i direktivet om håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, kan anvendes og udstedes af de kompetente nationale domstole uden unødigt forsinkelse. Dette er særlig relevant for at beskytte værker og andre beskyttede frembringelser. Medlemsstaterne skal sikre, at deres retssystemer har den nødvendige kapacitet til at imødekomme kravet om hurtig og effektiv beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, navnlig på internettet. Kommissionen vil desuden vurdere incitamentet til at fremme specialiseringen af nationale dommere i sager om krænkelse og gyldighed af intellektuelle ejendomsrettigheder, i betragtning af de positive erfaringer, som man har gjort sig i de medlemsstater, der allerede har sådanne specialiserede dommere.

Som understreget i meddelelsen fra december vil Kommissionen "omgående sammen med alle de berørte parter tage skridt til at oprette og anvende følg pengene-mekanismer

²⁵ Se <http://ec.europa.eu/growth/industry/intellectual-property/enforcement/>.

²⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/48/EF af 29. april 2004 om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder.

på baggrund af en selvregulerende tilgang"²⁷. På grundlag af de positive erfaringer med det eksisterende og nyligt forbedrede aftalememorandum om onlinesalg af varemærkeforfalskede varer ("Memorandum of Understanding on the online sale of counterfeit goods")²⁸ har Kommissionen godkendt indgåelsen af frivillige samarbejdsaftaler, der inddrager andre typer mellemliggende tjenesteudbydere i beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder²⁹, herunder tjenesteudbydere inden for onlineannoncering, -betaling og -forsendelse. Onlineannoncering er en vigtig indtægtskilde for websteder, der krænker ophavsretten. Formålet med initiativet vedrørende annoncering er at få virksomheder til at afholde sig fra at reklamere på websteder, der krænker ophavsretten i kommerciel målestok, og derved forhindre, at krænkelser af intellektuelle ejendomsrettigheder finansieres gennem reklameindtægter. Hvis websteder, der krænker ophavsretten, tilbyder såkaldte præmie- eller abonnementsmodeller, der giver hurtigere adgang til indhold mod betaling, kan betalingstjenesteudbydere spille en central rolle i gennemførelsen af princippet om at følge pengene ved at opfange finansielle transaktioner og i sidste ende trække deres tjenester tilbage og derved gøre virksomhederne urentable. Kommissionen er fast besluttet på at opnå konkrete resultater i disse processer, der er afgørende for at bekæmpe piratvirksomhed, og forventer, at det bredest mulige udsnit af interessenter vil tage del i processerne, der bygger på lignende aftaler på nationalt plan. Afhængigt af, hvordan disse initiativer skrider frem, vil Kommissionen også undersøge andre muligheder for at styrke inddragelsen af mellemliggende tjenesteudbydere i beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder, som f.eks. formidlersansvar i tilfælde, hvor formidleren er bekendt med, at dennes tjenester anvendes af tredjemand til at krænke en intellektuel ejendomsrettighed, men undlader at handle.

6. KONKLUSION

De kulturelle og kreative brancher er betydningsfulde for Europa på mange forskellige måder. De udgør en væsentlig økonomisk sektor, men er også en primær kilde til læring og underholdning og er afgørende for at bevare og fremme Europas kulturelle mangfoldighed. De europæiske ophavsretsbranchers evne til at innovere i det digitale miljø er en forudsætning for deres succes og deres evne til at konkurrere globalt.

At der er en veludformet ramme for ophavsret og støtteforanstaltninger, er derfor afgørende for ophavsmænd, udøvende kunstnere og de kulturelle og kreative sektorer, så de kan nå ud til et større publikum og i sidste ende give borgerne flere muligheder. Kommissionen er i færd med at gennemføre en ambitiøs dagsorden, der både moderniserer EU's ramme for ophavsret til fordel for alle interessenter og støtter tilgængeligheden og synligheden af europæisk kulturelt og kreativt indhold, herunder på tværs af grænserne. De lovgivningsmæssige initiativer og finansielle støtteforanstaltninger støtter og styrker hinanden gensidigt. Kommissionen vil overvåge

²⁷ En ordning, der er baseret på krænkelser af intellektuelle ejendomsrettigheder i kommerciel målestok, omfatter betaling for tjenester til fremstilling, distribution eller fremme af varer og tjenesteydelser, der krænker intellektuelle ejendomsrettigheder, samt generering af indtægter fra markedsføring og salg af sådanne varer og tjenesteydelser. Den såkaldte "følg pengene"-tilgang inddrager forskellige typer mellemliggende tjenesteudbydere i beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder ved at udforme politiske foranstaltninger, der identificerer og søger at afbryde indtægtsstrømmen for krænkelsen.

²⁸ <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/18023/>.

²⁹ Commission Declaration on the facilitation and monitoring of memoranda of understanding seeking to dissuade commercial scale intellectual property infringing activities in the internal market (erklæring fra Kommissionen om fremme og overvågning af aftalememoranda, der har til formål at forhindre krænkelser af intellektuelle ejendomsrettigheder i kommerciel målestok i det indre marked): <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/18023/>.

virksomheden af disse foranstaltninger og følge op på erhvervslivets indsats for at integrere ovennævnte mål i de enkelte virksomheders forretningsmodeller.